

A MAB FvB 35/2008. számú határozata

Előzmények: Az Eötvös Loránd Tudományegyetem (a továbbiakban: Egyetem) rektora 2008. március 26-án kelt levelében *felülvizsgálati kérelmet* nyújtott be az Oktatási Hivatalhoz (a továbbiakban: OH) az Egyetem *elméleti nyelvészet* mesterszak indítása tárgyában készült – a MAB 2007/10/XII/3/48. számú határozatával meghozott – nem támogató szakértői véleményével szemben. Az OH 2008. április 14-én kelt és a MAB Titkársághoz 2008. április 18-án érkezett átiratában a MAB Felülvizsgálati Bizottságát (a továbbiakban: MAB FvB) kérte fel az ügyben újabb szakértői vélemény adására.

A MAB FvB 6/2008. számú határozatában nem támogatta a szak indítását. A MAB FvB szakértői véleményét az OH foglalta határozatba, mely ellen az intézmény rektora az oktatási és kulturális miniszterhez fordult jogorvoslati kérelemmel.

Az oktatási és kulturális miniszter jogkörében eljárva dr. Manherz Károly szakállamtitkár megsemmisítette az Oktatási Hivatal vonatkozó határozatát, mely a MAB FvB szakvéleményén alapult, és az Oktatási Hivatalt új eljárás lefolytatására kötelezte, az alábbi szempontok figyelembevételével:

1. Vizsgálni kell azt, hogy miért nem került sor egyeztetésre az illetékes szervezetek – MRK, MTA, MAB – között a kutatók helyzete tekintetében, tekintettel arra, hogy ez az egyetem kompetenciáján kívül eső körülmény.
2. Felül kell vizsgálni a személyi feltételek hiányára vonatkozó megállapítást az indítandó képzés kis szak jellegére való tekintettel, minthogy a MAB FvB 6/2008. sz. határozata arról rendelkezik, hogy „az oktatók arányában, mivel kis szakról van szó, nem kell a MAB nagy szakokra vonatkozó követelményeit mereven alkalmazni”.

Az OH az eredeti kérelmet, illetve a minisztériumi határozatot csatolva az OH-FHF/993-13/2008. számú levelében a MAB Felülvizsgálati Bizottságát kérte fel az új eljárásban szakértői vélemény adására.

Szakértői vélemény

Az OKM határozatában szereplő két szempont, melyekre hivatkozással az OH határozatát megsemmisítették nem helytállóak.

1. Nem képezte a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 32. §-a szerinti előzetes kérdés tárgyát a fent leírt kérdés (ti. kutatók jogállása).
  - a) Nincs olyan körülmény (pl. joghézag, értelmezési kérdés), amelynek eldöntése nélkül nem lehetett megalapozott döntést hozni, mivel van erre vonatkozó hatályos norma (ld. a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 79/2006. (IV. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: FtvR.) 5. számú melléklete).
  - b) A MAB FvB felvetése csupán célszerűségi szempontot kívánt megjelölni, mintegy de lege ferenda jelleggel. Mivel a MAB FvB ügyrendjének 3.1.3. pontja előírja, hogy az FvB határozata szükség szerint tartalmazza az ügynek a MAB számára releváns tanulságait (hozzájárulás a minőségbiztosításhoz).

c) A kérdésben a jogalkotó szerveknek van kompetenciájuk (MKOGY – törvény, oktatási és kulturális miniszter – rendelet). A MAB saját, az oktatási és kulturális miniszter által jóváhagyott működési szabályai szerint járt el. A mesterképzésben résztvevők jogviszonyát érintő követelményeket a Magyar Rektori Konferencia, az MTA és a MAB megegyezése alapján lehet megváltoztatni. Ennek kezdeményezésére az ELTE rektora jogosult lett volna.

2. A személyi feltételek között a szakfelelőssel szemben támasztott követelményektől nem enged eltérést sem az FtvR., sem pedig a MAB követelményrendszere (a továbbiakban: KövRend). Amit a KövRend megenged, az az, hogy a kis létszámú szakokon a szakirány-felelősök, illetve a tantárgyfelelősök kapcsán enyhébb lehet az elbírálás, ez azonban nem kötelező. A MAB FvB szakvéleményében csupán a MAB Plénum és a képzési ági bizottság figyelmét kívánta felhívni arra, hogy a szakirány-felelősök tekintetében nem élt e lehetőséggel. Ezt a MAB FvB szakvéleményében a MAB döntésétől eltérően ítélte meg, azonban a szakfelelős kapcsán a teljes idejű munkaviszony meglététől nem tekinthetett el.

A MAB FvB kifogásolja továbbá, hogy az OKM a határozatát nem küldte meg a MAB-nak a Ket. 78. § (1) bekezdése szerint, az OH pedig nem csatolta az iratokhoz a saját elsőfokú határozatát, valamint az intézmény jogorvoslati kérelmét.

Mindezek alapján tehát a MAB FvB fenntartja korábbi szakértői véleményét az alábbiak szerint:

A MAB elutasító határozatának indoklása szerint a beadott tanterv elfogadható, a képzési és kimeneti követelményeknek nagyjából megfelel. Ugyanakkor megállapítja, hogy a szakemberek képzése nem valósul meg teljesen „...elsősorban a nyelvi változásokkal kapcsolatos ismeretkör teljes hiánya miatt”. Az elutasítás továbbá megállapítja, hogy a szakért felelős oktató és a szakirány-felelősök is megfelelnek a szakmai követelményeknek, ugyanakkor problémát lát abban, hogy a szakfelelős nem teljesíti azt a követelményt, hogy „...az intézmény teljes munkaidőben első helyen foglalkoztatott oktatója” legyen.

Végül az indoklás szerint: „A benyújtott kérelemből nem állapítható meg egyértelműen az sem, hogy teljesül-e az a kívánalom, hogy ‘a tudományos fokozattal rendelkező oktatók a szak teljes képzési ciklusán keresztül az intézménnyel jogviszonyban, illetve munkaviszonyban’ álljanak.

A MAB FvB megállapítja, hogy az elméleti nyelvészet korábban mint egyetemi szak és az egyetemi szakra épülő doktori képzés az MTA és az Egyetem között 1996-ban kötött szerződés alapján működött, és ezt annak idején a MAB akkreditálta. Az ELTE Bölcsészettudományi Karának dékánja és az MTA Nyelvtudományi Intézetének igazgatója 2007. május 7-én kelt Szándéknyilatkozatukban a korábban megkötött együttműködési szerződést aktualizálta. Ebben az oktatóknak a képzés legalább egy teljes ciklusára történő foglalkoztatását részletezik. Vállalják, hogy két oktatót az Egyetem teljes és két oktatót az Egyetem részmunkaidőben foglalkoztat. A Nyelvtudományi Intézet 6 oktatót teljes és egy oktatót részmunkaidőben foglalkoztat.

A MAB FvB megállapítja, hogy a szakért felelős oktató az ELTE részfoglalkozású, tehát nem teljes idejű foglalkoztatással alkalmazott oktatója. A két szakirányfelelős közül az egyik az Egyetem teljes idejű munkaviszonyban foglalkoztatott oktatója, míg a másik szakirányfelelős az egyetemnek részmunkaidőben alkalmazott oktatója. Van azonban olyan záróvizsgatárgy felelős, aki az Egyetem teljes munkaidejű foglalkoztatottja. Lényegében kimondható, hogy az ELTE úgy kíván egy mesterszakot indítani, hogy két vezető oktató (a szakfelelős és az egyik szakirányfelelős) teljes idejű alkalmazását az MTA Nyelvtudományi intézete fedezi. Ennek elfogadtatása érdekében az Egyetem az 1996-ban kötött szerződésre hivatkozik. Mivel a MAB követelményrendszer időközben úgy változott, hogy megengedi, hogy a szakirányfelelős részmunkaidős foglalkoztatású oktató is lehet, ezért a kérelem beadáskor hatályos követelmény alkalmazásától e kérdésben a MAB FvB eltekint.

A MAB FvB kiemelten fontosnak tartja az MTA kutatóintézeteiben dolgozó magasan kvalifikált és szakmailag mindenben megfelelő kutatók bevonását az oktatásba. A kutatók bevonása érdekében a MAB már korábban úgy döntött, hogy az egyetemekre kihelyezett kutatócsoportok tudományos fokozattal rendelkező kutatóit az akkreditáció során az egyetemek oktatóival azonos elbírálásban részesíti, függetlenül attól, hogy fizetésüket az egyetemről vagy az MTA-tól kapják. Nincs azonban rendezve azoknak az intézeti kutatóknak a részvétele a mesterképzésben, akik a kutatóintézetben vannak teljes munkaidőben foglalkoztatva és csak egy felsőoktatási intézményben oktatnak részmunkaidőben. A MAB FvB úgy látja, hogy ennek a helyzetnek a rendezését a Magyar Rektori Konferencia, a Magyar Tudományos Akadémia, és a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság megállapodása jelentheti. Míg azonban ez a megállapodás nem jön létre a MAB FvB azt kell, hogy vizsgálja, hogy a beadvány megfelel-e a MAB követelményeinek.

A MAB FvB megállapítja, hogy a szakfelelős, noha szakmailag minden vonatkozásban megfelel a minőségi kívánalmaknak – az Egyetem igazolása szerint – őt csak részmunkaidőben foglalkoztatja az Egyetem. Ezek alapján a MAB FvB az *Eötvös Loránd Tudományegyetemen elméleti nyelvészet* mesterképzési szak indítását **nem támogatja**.

Ugyanakkor a MAB FvB megállapítja, hogy az oktatók arányában, mivel kis szákról van szó, nem kell a MAB nagy szakokra vonatkozó követelményeit mereven alkalmazni, s a „személyi feltételekre vonatkozó követelményeket az illetékes képzési ági bizottság eltérően is értékelheti”.

A MAB FvB javasolja, hogy a nyelvi változások elméleti kérdéseit a következő beadványban megfelelő súllyal szerepeltessék.

Budapest, 2008. október 29.

Róna-Tas András
a MAB FvB elnöke